

5/3

Kungens ställning i kulturlivet

behandlas av fil. dr Aron Borelius i senaste häftet av tidskriften Frihet; de väsentliga punkterna i artikeln citerades i går i Dagens Nyheter. Även den som inte kan bedöma de av dr Borelius anförda exemplen måste konstatera att han har rätt i sin kritik av det kungliga inflytandet i skilda kulturella sammanhang. Sitt mest absurda uttryck fick saken i den senaste kungafonden, som kom till stånd genom en insamling i statlig regi (speciella mynt, frimärken, lyxtelegram osv.) och som sedan ställdes till kungens personliga förfogande. Att anlitade relationer eller springa i slottstrapporna för att få en skärv av den väldiga summan har sedan dess blivit något naturligt för forskare, författare och andra intellektuella i behov av medel; det finns ingen prövning, ingen kontroll av sakkunniga instanser. Men även på andra kulturområden har kungliga ingripanden och rekommendationer varit av en betydelse som inte väl svarar mot kungens konstitutionella ställning. Förhållandet beror delvis på monarkens ärliga och djupt kända intresse för dessa ting, dels på hans något överdrivna benägenhet att göra sig gällande och vara med överallt; den kungliga beskäftigheten får alltför ofta gensvar hos inställsamheten, fjäsket och snobberiet. Den svenska brackan i skilda världigheter och positioner har i regel kvar så mycket av undersåtlighet att en kunglig rekommendation upptas med förtjust följsamhet.

5/3

Konflikten om arbetarprästerna

i Frankrike behandlades här-omdagen i ett radioeko av redaktör Gunnar Kumlien. Framställningen var på en rad punkter felaktig eller missvisande. Värst var emellertid den osakliga och i högsta grad partiska redogörelsen för arbetarprästernas motiv. Här framhävdades främst vad hr Kumlien kallade "proletärfrälsheten". Några citat visar inläggets halt: "Det är i allmänhet folk av borgerligt ursprung som svärmar för proletären som sådan, såsom någonting i sig själv bättre

och ursprungligare och sannare än den degenererade borgerliga människan. Det är liksom ett återsken av marxismen, en intellektuell och litet dekadant modeströmning, som inte så sällan steg för steg för till kommunismen och därför är farlig... Nu är det... den gode och av det kapitalistiska samhället utsugne proletären som det svärmas för utan att ta hänsyn till det fundamentala faktum att han själv ingenting högre önskar än att stiga socialt och alltså förborgerligas."

Med ett förakt som dess bättre inte har någon motsvarighet i den katolska kyrkans officiella utsagor behandlas alltså en rörelse som inspirerats av religiöst patos och av känsla för de franska arbetarnas ofta usla förhållanden. Det är pinsamt att den svenska radion släppt fram denna naivt konservativa jargong. När det gäller redogörelser som åsyftas vara sakliga borde åtminstone en elementär kontroll utövas.